

Kerkenpaspoort

Onze Lieve Vrouw Presentatie, Aarle-Rixtel

BOUWSTIJL
NEOCLASSICISME

BOUWJAAR
1844-1846

STATUS
RIJKSMONUMENT

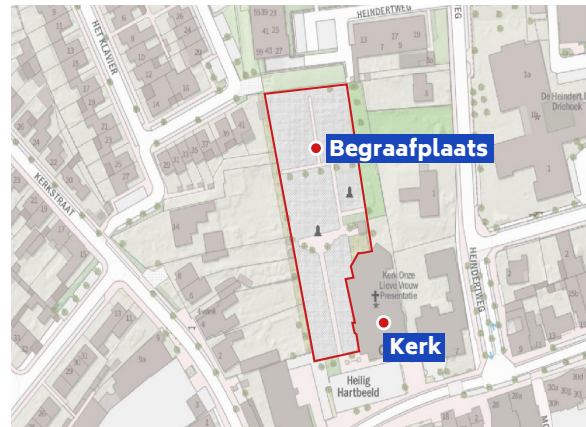
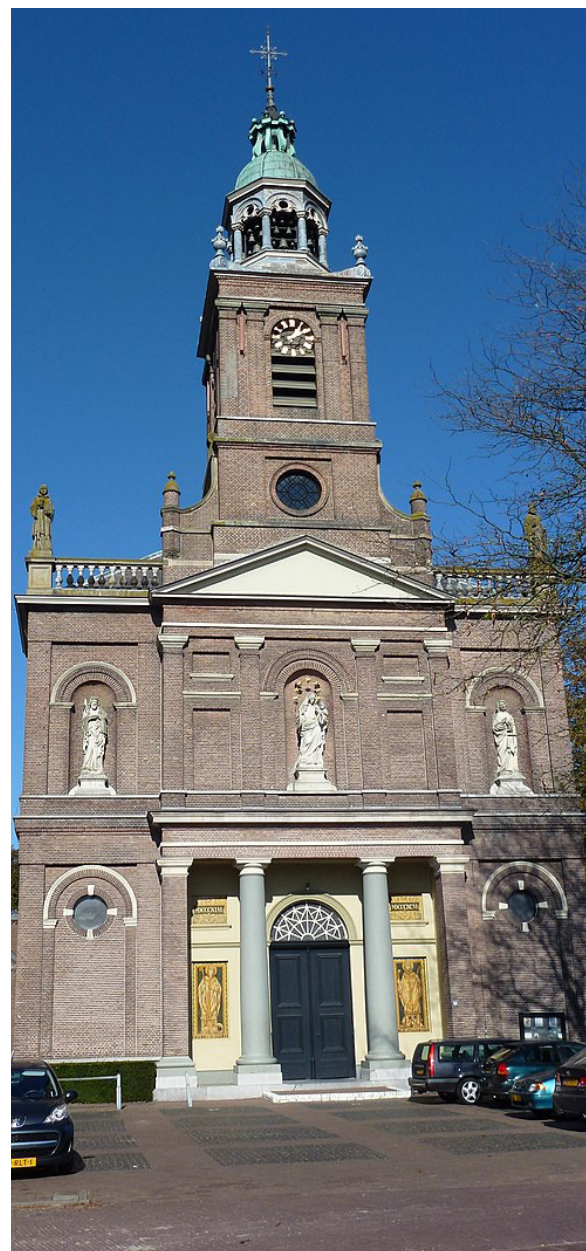
INTERIEUR
MONUMENTAAL
ORGEL

Adres Dorpsstraat 5
Bouwjaar 1844-1846
Architect Oorspronkelijke zaalkerk:
E.C.B. van Rappard. Torenspits:
J.Cuypers. Zijbeuken: H.W. Valk
Bouwstijl Neoclassicisme
Denominatie Rooms-katholiek
Status + objectnr. Rijksmonument: 6936

Bijzonderheden: Wordt gezien als één van de mooiste Waterstaatskerken. Oorspronkelijk een zaalkerk, in 1928 van zijbeuken voorzien. De kerk kent een rijk interieur waaronder het monumentale F.C. Smits-orgel, altaar en preekstoel.

Ensemble: Naast en achter de kerk bevindt zich de begraafplaats. Voor de kerk staat een Heilig Hartbeeld en een beeld van de Pater Eustachius van Lieshout. De voormalige pastorie, naast de kerk, heeft ook een monumentale status.

Bron: Eustachius parochie, RCE

KERKENPASPOORT
KERKENVISIE LAARBEEK

Waardenpaspoort

Onze Lieve Vrouw Presentatie, Aarle-Rixtel

GEBRUIKSWAARDE

- Algemeen: Plek voor de kerkgemeenschap om te bidden, ontmoeten, vieren en herdenken met goede akoestiek
- Aantal zitplaatsen: ± 500
- Bestemmingsplan: Maatschappelijke bestemming

IDENTITEITSWAARDE

- Kerk en kapel horen bij de identiteit van het dorp
- Trots en nostalgie: werk aan de zichtbaarheid en laat je parels zien!
- **Baken** in het dorp
- Belangrijk onderdeel van het **historisch dorpsgezicht**
- Uitstraling historische sfeer, harmonie en rust; combinatie met begraafplaats
- Plek van **dorpstradities** (ook carnaval, kermis, gildes, processie)
- Collectief geheugen en persoonlijke **herinneringen**
- **Samenkomen**, geloof beleven, zingen, vieren en rouwen

BELEVINGSWAARDE

- Algemeen **positief** gevoel (ook bij niet gelovigen)
- Uitstraling **architectuur** waterstaatskerk – voorgevel en klokken
- Combinatie met begraafplaats is belangrijk voor beleving
- Klokken en carillon – het **geluid**
- **Kerkklok**
- **Licht** en ruim
- Interieur: beeldbepalend **altaar**, **preekstoel** en Smits-**orgel**
- **Gesloten** deuren – niet toegankelijk
- Plek waar bijzondere gebeurtenissen zijn gedeeld en beleefd
- **Stilte**, hier wordt nog geluisterd
- Stemmige kerk: groot, maar toch intiem
- Muzikale verzorging van de dienst zorgen voor meer sfeer en gemeenschapsgevoel

**Een plek waar je
stil mag zijn**

een rustpunt

Theater

Huiskamer

**Een plek voor samenkomen
& ontmoeten**

Speelplek voor kinderen

Bidden

Vieren

**Een plek
voor zingeving**

Mindfulness

Meditatie

Toekomstwaarde

O.L.V. Presentatie kerk, Aarle-Rixtel

**Een openbare plek
voor jong & oud**

Combi zorg, werkplek,
kantoor, horeca

**Een plek om
meerdere functies te
combineren**

Mix van religieuze,
sociale, toeristische
functie

Combi kerk en
(senioren)woningen

Kerk openstellen voor profaan
afscheid/uitvaartcentrum

Kerkenpaspoort

Onze Lieve Vrouw in t' Zand, Aarle-Rixtel

BOUWSTIJL
BASIS LAAT-
GOTISCH

BOUWJAAR
ONBEKEND

STATUS
RIJKSMONUMENT

INTERIEUR
PIJPAARDEN
MIRAKELBEELDJE

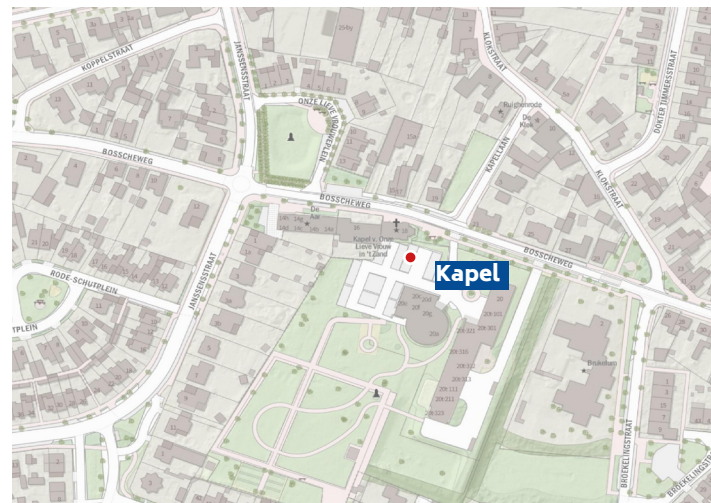
Adres	Boscheweg 18
Bouwjaar	Omstreeks 1500, daarna diverse keren verbouwd en vergroot
Architect	Onbekend
Bouwstijl	Basis laat-Gotisch
Denominatie	Rooms-katholiek
Status + objectnr.	Rijksmonument: <u>6938</u>

Functie: Van 1500 - 1648 in gebruik als kapel. In 1648 ging de kapel over naar de protestanten en werd ingericht als raadhuis. Sinds 1853 vervult de kapel haar religieuze functie weer.

Bijzonderheden: In de kapel staat een XVIe eeuwse pijpenaarden mirakelbeeldje van de Lieve Vrouw. Dit trok al sinds 1480 bedevaartgangers naar de kapel.

Ensemble: De kapel maakt sinds 1856 deel uit van het klooster Mariengarde.

Bron: Eustachius parochie, RCE

KERKENPASPOORT
KERKENVISIE LAARBEEK

Laarbeek
Waterpoort
van de Peel

The Missing Link

Waardenpaspoort

Onze Lieve Vrouw in t' Zand, Aarle-Rixtel

GEBRUIKSWAARDE

- Algemeen: Dagkapel, overdag vrij toegankelijk
- Slechte akoestiek bij bijeenkomsten
- Doopfaciliteit aanwezig (eigen geestelijke welkom)
- Aantal zitplaatsen: ± 50
- Bestemmingsplan: Maatschappelijke bestemming
- Bedevaartsoort: veel bezoekers aanbidden het beeld van Onze Lieve Vrouwe in 't Zand.

IDENTITEITSWAARDE

- Kerk en kapel horen bij de identiteit van het dorp
- **Trots en nostalgie**: één van de parels van het dorp

BELEVINGSWAARDE

- Algemeen **positief** gevoel (ook bij niet gelovigen)
- Plek voor **iedereen**, ook passant
- Besloten karakter: privé een kaarsje aansteken
- Interieur als geheel, in het bijzonder de **glas-in-lood ramen**
- Prettig formaat voor kleine diensten
- Zichtbaarheid kan beter (wel aangesloten op kloosterpad + knooppuntenroute)

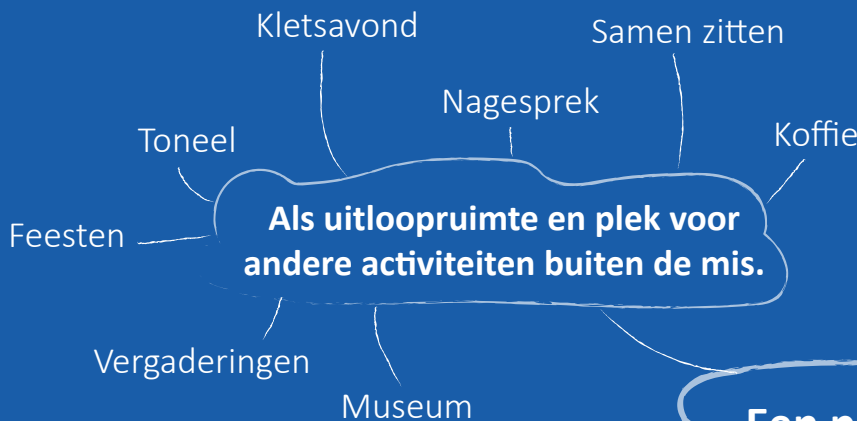
Verbinding met Mariëngaarde (verzorgingstehuis)

Let op: burgerlijk huwelijk kan niet als kapel in religieuze functie is.

Niet "rent a priest"

Toekomstwaarde
Kapel O.L.V. in 't Zandt, Aarle-Rixtel

Kerkenpaspoort

St. Michaëlkerk, Beek en Donk

BOUWSTIJL
DELFTSE SCHOOL

BOUWJAAR
1935

STATUS
RIJKSMONUMENT

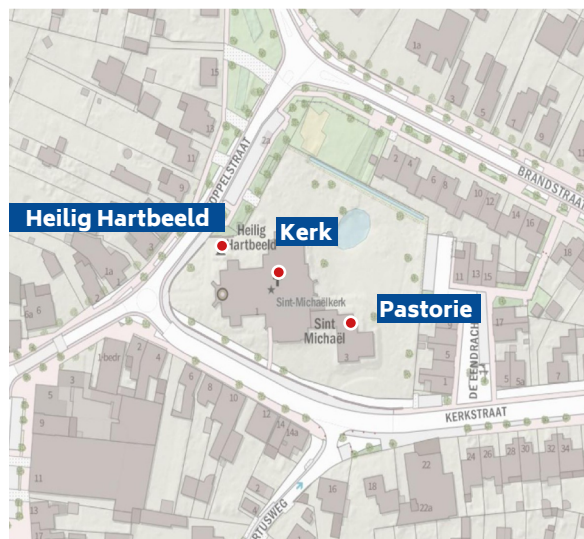
INTERIEUR
KRUISWEGSTATIES
KERKBANKEN

Adres Kerkstraat 1
Bouwjaar 1935
Architect H.W. Valk
Bouwstijl Delftse school
Denominatie Rooms-katholiek
Status + objectnr. Rijksmonument: 520153

Bijzonderheden De christocentrische kruisbasiliek is geheel in oorspronkelijke vorm bewaard gebleven.

Ensemble De sacristie verbindt de kerk met de pastorie, die als ensemble in één stijl zijn ontworpen. Samen met de tuin vormen ze een belangrijk onderdeel van silhouet en aanzien van het dorp. Direct ten noorden van de westtoren van de kerk staat een Heilig Hartbeeld.

Bron Eustachius parochie, RCE

KERKENPASPOORT
KERKENVISIE LAARBEEK

Waardenpaspoort

St. Michaëlkerk, Beek en Donk

GEBRUIKSWAARDE

- Algemeen: Plek voor de kerkgemeenschap om te ontmoeten, samen te komen, bidden, vieren en herdenken. Eustachiuskapel in de kerk is overdag toegankelijk:
 - Plek om rust en stilte op te zoeken en een kaarsje aan te steken; boek van Eustachius.
 - Matige akoestiek (sommige delen kerk) en beperkte parkeergelegenheid
- Aantal zitplaatsen: ± 440
- Bestemmingsplan: Maatschappelijke bestemming

IDENTITEITSWAARDE

- Beeldbepalend, baken in het dorp
- De kerk zorgt voor een THUIS gevoel
- Een plek om tot rust te komen
- Kerk zorgt voor binding en gemeenschapsgevoel

BELEVINGSWAARDE

- De kerk vormt een mooi ensemble met de pastorie, tuin en vijver
- Prachtig gebouw, architectuur, bouwstijl, beeldbepalend metselwerk
- Kerkerrein solitair, beperkte samenhang met dorpskern
- Het gebouw straalt veel rust uit
- Het interieur van de kerk met de ornamenten, de beelden en het orgel is ook bijzonder.
- Donker en koud
- Akoestiek is aandachtspunt
- Eustachiuskapel in kerk achter hek, waardoor wel kerk beleefd wordt.
- Sfeervol; kerkgemeenschap met eigen koor, organist en koster

Multifunctioneel gebouw
met een deel voor
religieus gebruik
en een deel voor
wonen

**Een plek om
meerdere functies
te combineren**

Opvang van vluchtelingen

Uitvaartcentrum

Rust
Geloof
**Een plek voor
zingeving**
Stilte
Gebed

Toekomstwaarde
Sint-Michaëlkerk, Beek en Donk

Korendag

**Een plek voor
muziekuitvoeringen**

Concerten

Lezingen &
culturele
activiteiten

Theater

Trouw of
feestlocatie

**Een plek voor
samenkomen &
ontmoeten**

Kerkenpaspoort

Sint-Servatius kerk, Lieshout

BOUWSTIJL
NAORLOGS
MODERNISME

BOUWJAAR
1962

STATUS
NIET BESCHERMD

INTERIEUR
ORGEL
KERKMEUBILAIR

Adres	Burgemeester van den Heuvelstraat 4
Bouwjaar	1962
Architect	J.A. de Reus
Bouwstijl	Naoorlogs Modernisme met invloeden van de Bossche School
Denominatie	Rooms-katholiek
Status + objectnr.	Niet beschermd (beeldbepalend pand)

Bijzonderheden: De gevels van de kerk vallen op door het bijzondere metselwerk. Het interieur bestaat uit veel oorspronkelijk kerkmeubilair zoals de kerkbanken, het altaar, zijaltaar en het doopvont. Ook het orgel van Bernard Pels & Zoon is speciaal voor deze kerk ontworpen.

Ensemble: Het kerkgebouw is omgeven door de voormalige slotgracht van huize Ribbius. De historische poort verschaft toegang tot de hoofdingang van de kerk. Naast de kerk staat een vrijstaande klokkentoren uit 1971. Aan de andere zijde staat een Heilig Hartbeeld.

Bron: [Eustachius parochie](#), [Reliwiki](#)

KERKENPASPOORT
KERKENVISIE LAARBEEK

Laarbeek
Waterpoort
van de Peel

The Missing Link

Waardenpaspoort

Sint-Servatius kerk, Lieshout

GEBRUIKSWAARDE

- Algemeen: Grootste overdekte ruimte van Laarbeek
- Prachtige akoestiek, wekelijkse koorrepetities (koor & 'jongeren' koor)
- Geschikt voor multifunctioneel, cultureel gebruik; niet voor kleine groepen
- De kapel biedt ruimte voor kleinere missen en het opsteken van een kaarsje
- Evenementen, veel mensen; harmonie, koor, gilde, carnaval
- Aantal zitplaatsen: ± 650. Banken kunnen los/verplaatst
- Bestemmingsplan: Maatschappelijke bestemming.

IDENTITEITSWAARDE

- Kerk wordt lang niet door iedereen benoemd als kenmerkend icoon voor Lieshout
- Gelaagdheid tijd van de plek: **poort, gracht en kerkgebouw**
- Frankische driehoek van de Heuvel, daar hoort de kerk bij.

- Kerk binding: herinneringen en mensen
- Dorpsgevoel, **saamhorigheid**
- Persoonlijke en collectieve **herinneringen**
- Een **THUIS**
- **Sociaal, ontmoeten**, verbinding, emoties.

BELEVINGSWAARDE

- **Muziek** klinkt **mooi** daar
- **Charme, lichtinval, rust** en ruimte
- **Metselwerk** symbolisch: allemaal anders, maar wel samen → smeltkroes samenleving
- Geen typisch kerkgebouw, niet iedereen vindt de kerk mooi; je moet het gebouw leren kennen om het te waarderen
- **Tijdsbeeld**: Gebouw uniek qua architect en architectuur, weinig meer van in NL.
- De klokken worden gemist.

Inmiddels zijn de kerkklokken teruggeplaatst.

Sociale functie: breng jong en oud samen!

**Een plek voor
samenkomen &
ontmoeten**

Theater of
museum

Bidden

**Een plek voor
zingeving**

Ruimte voor cultureel
gebruik, evenementen
en muziek/ concerten

Indoorspeeltuin
met horeca

(denk groter dan Laarbeek qua
bezoekers bijv. Openluchttheater
bij slecht weer)

Toekomstwaarde
Sint-Servatiuskerk, Lieshout

“

Het is de grootste overdekte ruimte van Laarbeek.

**Een plek om meerdere
functies te combineren**

Een deel religieus gebruik

Combineren met
Sint Franciscushof

en een deel betaalbare
woningen voor jongeren

Woningen en
zorgfuncties ouderen

Kerkenpaspoort

Onze Lieve Vrouw van Lourdes kerk, Mariahout

BOUWSTIJL
EXPRESSIONISTISCH
& DELFSTE SCHOOL

BOUWJAAR
1932-1933

STATUS
RIJKSMONUMENT

INTERIEUR
MONUMENTAAL
ORGEL & MARIABEELD

Adres	Mariastraat 27
Bouwjaar	1932-1933
Architect	P. Donders
Bouwstijl	Expressionistische en Delftse School
Denominatie	Rooms-katholiek
Status + objectnr.	Rijksmonument: <u>520162</u>

Bijzonderheden: Kruisvormige, éénbeukige kerk met bakstenen gewelven. Er is een monumentaal F.C. Smits-orgel aanwezig en bijzondere interieur onderdelen zijn een koperen godslamp en een houten Mariabeeld. Ensemble: Ten oosten van de kerk ligt de pastorie, gebouwd als één ensemble met de kerk. Achter de kerk bevindt zich de begraafplaats, ernaast een processiepark, met twee beelden van Maria en Bernadette. Aan het kerkplein bevindt zich de Lourdesgrot. Het complex heeft bijzondere ensemblewaarde en is van betekenis als bedevaartsoord. Bron: [Eustachius parochie](#), [RCE](#), [Reliwiki](#)

KERKENPASPOORT
KERKENVISIE LAARBEEK

Laarbeek
Waterpoort
van de Peel

The Missing Link

Waardenpaspoort

Onze Lieve Vrouw van Lourdes kerk, Mariahout

GEBRUIKSWAARDE

Kerk

- Algemeen: Samen bidden, vieren en herdenken > groepen komen samen
- Overdekt: droge plek voor samenkomst
- Kerk klein en intiem, bij drukte kerk eerder vol dan bij andere gebouwen.
- Goede akoestiek en voldoende parkeerplaatsen
- Aantal zitplaatsen: ± 350
- Bestemmingsplan: Maatschappelijke bestemming

GEBRUIKSWAARDE

Lourdesgrot

- Inwoners uit heel Laarbeek komen hier.
- Bedevaartsoort; veel (buitenlandse) bezoekers/ toeristen, dagjesmensen op de fiets, ook veel Sinti, Roma, Polen. De combinatie met openstelling kerk wordt gemist.

GEBRUIKSWAARDE

Openluchttheater

- Goed bezocht, ook artiesten en bezoekers van buiten (mensen zijn hier trots op!)
- Gebruik door toneelvereniging, koren, soms missen en vieringen

IDENTITEITSWAARDE

- Bestaansrecht dorp ontstaan door kerk, hele dorp is toegewijd aan **Maria**
- Het park, Lourdesgrot, openluchttheater én kerk vormen het **hart** van Mariahout.
- Kerk is onderdeel van **ensemble**: uitnodigend geheel
- **Groen** dorps hart, **rust**
- **Samenkomen, verbondenheid!**
- Collectieve geschiedenis en individuele **herinneringen!**
- Voor ons, door ons → **eigen bijdrage**, actieve vrijwilligers!
- Plek om te blijven **ontmoeten!**

BELEVINGSWAARDE

- **Ensemble** wordt als **eenheid** beleefd; je kunt de kerk niet loskoppelen van park, grot, begraafplaats en openluchttheater; het is één geheel.
- Kerk met pastorie – samen als één geheel gebouwd
- Lourdesgrot: **kaarsje** opsteken → past bij de tijdgeest: altijd **toegankelijk**, zelf bepalen wanneer we geloof beleven
- Begraafplaats: oorlogsgraven met herdenking in mei
- Processiepark: **rust, groen hart**, voor jong en oud
- Openluchttheater: **ontmoeten**, plezier met dorpsgenoten.
- Borstbeeld van pastoor Van Eijndhoven
- Nostalgie

Mix van religieuze, sociale, toeristische functie

Een plek om meerdere functies te combineren

Een deel beschikbaar voor het uitbreiden van het openlucht theater en sociale functies

Een deel voor religieus gebruik,

Een deel voor betaalbare woningen voor jong en oud

bijvoorbeeld *tiny houses*, zorgwoningen of seniorenwoningen

een deel voor horeca, markt, kantoor.

Toekomstwaarde
O.L.V. van Lourdeskerk, Mariahout

Bijvoorbeeld opvang bij noodsituaties

Tijdelijk andere functie met behoud interieur en exterieur

Poppodium

Theater

Huiskamer; thuis voelen

Een plek voor samenkomen & ontmoeten

Let op concurrentie dorpshuis

Legenda

Toelichting waarden

- Gebruikswaarde** Bestemmingsplan
Voorzieningen
Nevenruimte
Gebruiksmogelijkheden
- Identiteitswaarde** De identiteitswaarde kijkt in hoeverre de kerk een rol speelt in de identiteit van de gemeente en / of haar inwoners.
Bijvoorbeeld:
- De kerk bepaalt mede de identiteit van het dorp
 - De kerk fungeert als ruimtelijk herkenningpunt waaraan de geschiedenis van het gebied is af te lezen;
 - De kerk draagt bij aan de identiteitsvorming en een gevoel van saamhorigheid onder inwoners.
- Belevingswaarde** De belevingswaarde bepaald de mate waarin de kerk door de mens in subjectieve zin wordt ervaren en beleefd. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om:
- De kerk wordt vanwege de materiele en/of immateriele kwaliteiten in belangrijke mate gewaardeerd door een collectief aan inwoners, bezoekers en/of andere belanghebbenden;
 - De kerk neemt een belangrijke plek in binnen de herinneringen en getuigenissen van een grote groep inwoners of belanghebbenden;
 - De kerk geniet publieke bekendheid en wordt op grote schaal vastgelegd op foto's, in film of muziek. het inspireert en heeft een plek in de geschiedschrijving van of over het dorp
 - De kerk roept een sterke, breed gedragen zintuigelijke ervaring op, zoals geluid (horen), licht (zien), geur (ruiken), voelen en proeven.

Bijlage

Bronvermelding afbeeldingen

Levenskerk, Oisterwijk:

- Boven: via Reliwiki. Beschikbaar gesteld door Jan Korpershoek ([link](#))
- Midden: via Reliwiki. Eigendom: Henco (gebruik in overleg) ([link](#))
- Linksonder: via Brabants Dagblad ©John Schouten
- Rechtsonder: WYzorg ([link](#))